

**FETİH 1453 FİLMİNDE OSMANLI
TEKSTİLLERİNİN ANLATIDAKİ ROLÜ**

THE NARRATIVE ROLE OF OTTOMAN
TEXTILES IN THE FILM FETİH 1453

Ayşenur AK, Özge KILIÇ

56

Anahtar Kelimeler:

Tekstil,
Osmanlı Tekstilleri,
Sinematografik Anlatı,
Mekan Tasarımı,
Fetih 1453.

Keywords:

Textile,
Ottoman Textiles,
Cinematic Narrative,
Space Design,
Conquest 1453.

FETİH 1453 FİLMİNDE OSMANLI TEKSTİLLERİNİN ANLATIDAKİ ROLÜ ¹

THE NARRATIVE ROLE OF OTTOMAN TEXTILES IN THE FILM FETİH 1453

Ayşenur AK ², Özge KILIÇ ³

ÖZ

Tekstil, tarihin farklı dönemlerinde toplumların kültürel ve sosyal yapısını yansıtan önemli bir unsurdur. Bu bağlamda, Osmanlı döneminin tekstil sanatı, zengin bir kültürel miras sunmaktadır. Osmanlı dönemine ait tekstiller hem estetik değerleri hem de sosyal ve iktidar sembelleri olarak önem taşımaktadır. Günümüzde Osmanlı Dönemini konu alan filmler bu zengin tekstil mirasını görsel bir dil aracılığıyla yeniden canlandırmakta ve geniş kitlelere ulaştırmaktadır. Son yıllarda malzeme, üslup ve yaratıcı bir yaklaşımın birleşimi olan tekstiller, mekâna yükledikleri anlam ile tarihi filmlerde birincil unsur haline gelmiş ve o mekânda görünür olmuşlardır. Sinemada mekân olgusu, senaryonun görsel dile aktarılması sürecinde karakterlerin gerçekçi bir biçimde temsil edilmesinde ve bu gerçekliğin izleyiciye etkili bir şekilde iletilmesinde tamamlayıcı faktör olarak işlev görmektedir. Bu bağlamda araştırmada Fetih 1453 filmi üzerinden sinema prodüksiyonlarının atmosfer ve anlam yaratım süreçlerinde tekstil ürünlerinin oynadığı rol incelenmiştir. Filmdeki tekstil ürünleri tarihsel ve üslup özellikleri açısından incelenmiş, ayrıca mekân kurgusunun atmosfer ve anlam yaratma süreçlerindeki işlevselliği değerlendirilmiştir. Fetih 1453 filminde kullanılan tekstiller yalnızca filmin görselliğini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda dönemin atmosferini yansıtan renk ve motif kullanımları ile anlatıya işlevsel açıdan katkıda bulunarak Osmanlı döneminin kültürel ve politik değerlerini, inançlarını ve normlarını perdeye aktarmıştır.

ABSTRACT

Textile is an important element that reflects the cultural and social structures of societies in different periods of history. In this context, the textile art of the Ottoman period offers a rich cultural heritage. Textiles of the Ottoman period hold great importance both for their aesthetic value and as social status and political power. Today, films about the Ottoman period revitalize this rich textile heritage through a visual language, making it accessible to wide audiences. In recent years, textiles, which are a combination of material, style and a creative expression, have become the primary element in historical films with the meaning they attribute to the space and have become visible in that space. The phenomenon of space in cinema functions as a complementary factor in the realistic representation of the characters in the process of transferring the script to visual language and effectively conveying this reality to the audience. In this context, the role of textiles in the atmosphere and meaning creation processes of cinema productions is examined through the movie Fetih 1453. The textile products in the film were analyzed in terms of their historical and stylistic features, and their functionality in the atmosphere and meaning creation processes of space fiction was evaluated. The findings indicate that the textiles used in Fetih 1453 not only enhance the film's visual appeal but also contribute functionally to the narrative through the use of colors and motifs that reflect the atmosphere of the period, thereby conveying the cultural, political, and ideological values of the Ottoman era to the screen.

¹ Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Özge KILIÇ danışmanlığında Ayşenur AK tarafından Çankırı Karatekin Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde 01 Ocak 2024 tarihinde tamamlanan "15-16. Yüzyıl Osmanlı Dönemi Tekstillerinin Sinematografik Anlatılarda Temsili" adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

² Yüksek lisans öğrencisi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, aysecikk37@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5662-9153

³ Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, ozgekilic@karatekin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0094-0508

Alıntılanmak için/Cite as: Ak A. ve Kılıç Ö. (2026). Fetih 1453 Filminde Osmanlı Tekstillerinin Anlatıdaki Rolü, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s. 1-12

GİRİŞ

Tekstil, günlük ihtiyaçları karşılamanın ötesinde, tarihsel ve kültürel kodlarıyla sanatsal üretimlerde de önemli bir malzeme olarak kullanılmaktadır. Üretiminde kullanılan malzeme, teknik ve süsleme öğeleri sayesinde sanatçılara yaratıcılıklarını özgürce ifade edebilecekleri alanlar sunmaktadır. Bununla birlikte tekstilin tarih ve kültür ile olan ilişkisi, farklı disiplinlerde yapılan sanatsal çalışmalarda, tekstil ürünleri ile zenginleştirilmiş eserin geçmiş ile bağ kurmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Günümüzde bazı disiplinler arası çalışmalarda sinema ve tekstil, birbiri ile ilişki içinde olan ve birbirini besleyen iki ayrı disiplin olarak öne çıkmaktadır.

Sinema, görsel anlatıların oluşturulduğu bir sanat formudur ve bir filmin yapımı sırasında tasarım, anlatının temel taşıdır. Özellikle tarihi filmler, dönemin atmosferini yeniden canlandırmak ve izleyicilere o dönemde yaşananları hissettirmek için görsel öğelerden büyük ölçüde yararlanmaktadır (Yılmaz, 2009, s. 55). Filmde kullanılan tekstil tasarımları da dönemin ve kültürün estetik değerlerinin yansıtılmasına ve anlatının inandırıcılığına etki eden önemli bir tasarım aracıdır (Yakut, 2015b, s. 70). Bu yapımların mekan tasarımlarında kullanılan kumaş yüzeyleri, hikayenin geçtiği dönemin tarzını yansıtacak şekilde tasarlanarak uygun atmosferler yaratılmaktadır. Aynı zamanda yine kumaş yüzeylerinin tasarımında kullanılan renk ve desenler de taşıdıkları sembolik anlamlar referans alındığında, karakter ve karakterin içinde bulunduğu mekan tasarımında anlam yaratma işlevi görmektedir. Tekstiller, toplumsal estetik anlayışları yansıtarak, karakterlerin ve dönemlerin özelliklerini belirginleştirmektedir. Özellikle dönem filmlerinde ve dizilerinde kullanılan tekstiller, anlatı üzerindeki etkiyi artırma ve tarihsel gerçekçiliği sağlama amacı taşımaktadır.

Bu bağlamda araştırmada, *Fetih 1453* filmi üzerinden sinema prodüksiyonlarının atmosfer ve anlam yaratım süreçlerinde tekstil ürünlerinin oynadığı rol incelenmektedir. Filmde yer alan tekstil ürünlerinin kumaş yüzeyleri, tarihsel bağlamı gözetilerek analiz edilmiş, filmdeki mekan kurgusunun atmosfer ve anlam yaratım süreçlerindeki işlevselliği değerlendirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, Osmanlı dönemi tekstillerinin

sinematografik anlatılarda tarihsel atmosferin inşasındaki işlevini ve anlam yaratım süreçlerindeki rolünü ortaya koymaktır. Fetih 1453 filmi örneği üzerinden yapılan inceleme, döneme ait özgün tekstil unsurlarının sadece dekoratif değil, aynı zamanda kültürel kimlik, estetik algı ve anlatı inandırıcılığı açısından da ne denli belirleyici olduğunu göstermeyi hedeflemektedir. Araştırma, 15. yüzyıl Osmanlı saray tekstillerinin tasarım özelliklerinin günümüz sinema prodüksiyonlarında nasıl yorumlandığını irdeleyerek hem sinema tasarımına hem de tekstil tarihi çalışmalarına disiplinlerarası bir katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle çalışma, tarihsel filmlerde görsel kültürün temel bileşenlerinden biri olan tekstilin, dönemin sosyo-kültürel bağlamını izleyiciye aktarmadaki önemini vurgulamaktadır.

Bu sebeple öncelikle kavramsal çerçevede 15. yüzyıl Osmanlı Dönemi tekstillerinin durumu, tasarım özellikleri ortaya konulmuş, daha sonra da filmlerin üretimlerinde mekan tasarımının önemi ve tekstilin bu tasarımlardaki rolüne ilişkin bir teorik çerçeve çizilmiştir. Daha sonra yöntem başlığı altında, çalışmanın metodolojisi ve analiz yöntemi açıklandıktan sonra son bölümde çalışmaya konu olan film hakkında bilgi verilmiş, örneklem olarak seçilen sahnelerdeki iç mekan tekstilleri, tasarım özellikleri ve kullanım amaçları açısından analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise bulgular çalışmanın amacına uygun bir şekilde değerlendirilmiştir.

15. YÜZYIL OSMANLI DÖNEMİ TEKSTİLLERİ

Türk tekstil tarihine bakıldığında, Türklerin ilk anavatanı olan Orta Asya'da, Altay Dağları eteklerinde bulunan Pazırık kurganlarında Hun Türklerine ait kumaş, keçe, halı ve applike örtüler gibi çeşitli tekstil örneklerine rastlanmaktadır (Aslanapa, 2007, s. 1). Türklerin Anadolu'ya gelişiyle birlikte kurulan Büyük Selçuklu Devleti, Orta Asya'dan miras kalan dokuma kültürünü Anadolu'da sürdürmüş ve zenginleştirmiştir (İnalçık, 2008, s. 13). Türklerin konar-göçer yaşam tarzı ve Anadolu'nun zengin malzeme olanakları, Osmanlı kumaş sanatının etkinliğine zemin hazırlamış ve zamanla kendilerine özgü bir üslup geliştirmelerini sağlamıştır.

Osmanlı tekstil sanatı Bursa'nın fethiyle birlikte önemli bir ivme kazanmıştır. Bursa, 14. yüzyılda ipekçilik

faaliyetlerinin yapıldığı önemli bir merkez iken 15. yüzyılın başlarına gelindiğinde gelişmiş bir tekstil endüstrisine sahip olmuştur (Tezcan, 1993, s. 25; Atasoy ve diğerleri, 2001, s. 159-161). Bu dönemde Osmanlılar, geleneksel giysilerin yerine gösterişli, ipekli dokumalar kullanmaya başlamışlardır. Saray nakkaşları, dönemin beğenisine uygun desenler oluşturmuş ve her yeni padişah, saray atölyelerine kumaş ve kıyafet siparişleri vermiştir (Uğurlu, 1992, s. 326; Tez, 2009, s. 60). Verilen siparişler Osmanlı belgelerinde detaylı olarak kayıt altına alınmıştır (Atasoy ve diğerleri, 2001, s. 21). Yine bu dönemde ipekli kumaşların sof, keten, altın ve gümüş hammaddeler kullanılarak dokunduğu bilinmektedir (Yatman, 1945, s. 10). Bununla birlikte Bursa’da üretilen çatma, kadife, tafta, benek ve kemha gibi ipekli kumaşlar geniş kitlelerce tanınmış ve büyük bir ekonomik değer kazanmıştır (Aslanapa, 2007, s. 360).

Osmanlı kumaşlarının desenleri, diğer sanat dallarıyla üslup birliği içinde olup, saray nakkaşhanesinde çizilen desenler yetenekli ustalar tarafından üstün kalitede kumaşlara dönüştürülmüştür (Gürsu, 1988, s. 17). Bu dönemde kumaş desencileri, motiflerin yalnızca şekillerini değil, aynı zamanda renklerini, boyutlarını ve tekrarlanma biçimlerini de belirlemiştir (Atasoy ve diğerleri, 2001, s. 203). 15. yüzyıl kumaşlarının desenlerinde, Selçuklulardan devralınan rumi motifinin lotus, palmet ve hatayi motifleriyle birlikte kıvrımlı dallar üzerinde sıklıkla kullanıldığı görülmekle birlikte, bu yüzyılın sonlarına doğru, Çin bulutunun ve İtalyan kumaşlarının etkisi ile nar motiflerinin kullanıldığı da görülmüştür (Gürsu, 1988, s. 18-23). 15. yüzyılda kullanılan motiflerden bir diğeri, çintemani de denilen pars beneği ve kaplan çizgisidir (Sezgin ve Önlü, 1994, s. 51).

Osmanlı kumaş desencilerinin, kumaşların motif yerleşimini desenin temel özelliği olarak ele aldıkları bilinmektedir. Türk kumaşları, bu yaklaşımla diğer kültürlerin ürünlerinden ayrılmaktadır. Kullanılan motifler şaşırtmalı, dolaşmalı, yatay, üst üste sıralı ve şeritli olmak üzere beş ana düzende kumaşlara yerleştirilmiştir. Osmanlı kumaşlarında kullanılan kompozisyon şemaları, genellikle sonsuzluk fikrini temel almaktadır (Atasoy ve diğerleri, 2001, s. 208).

15. yüzyıl Osmanlı kumaşlarında kullanılan renklere bakıldığında ise kırmızı tonların ve mavi renklerin sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Dönemin başlarında kullanılan renkler daha sade, desenler büyük ölçekli iken, sonlara doğru renk çeşitliliği artmış ve desenler küçülmüştür. Ayrıca altın ve ipek malzemelerin birlikte kullanımı başlamıştır. Bu dönemde kırmızı, mavi, krem, yeşil ve siyah gibi renklerin zemin ve desenlerde uyumlu bir şekilde kullanılması, Osmanlı tekstil sanatının önemli özelliklerinden biridir (aktaran Uğurlu, 2001, s. 63).

SİNEMATOGRAFİK ANLATIDA MEKAN TASARIMI VE TEKSTİL İLİŞKİSİ

“Tekstiller, iç mekân donatılarının vazgeçilmez unsurlarıdır ve mekân yapılarıyla aralarında organik bir bağ bulunmaktadır” (Yılmaz, 2018, s. 15). Yılmaz bu ifadesinde, mekânın tekstille olan doğal bağlantısına vurgu yaparken aynı zamanda organik bir bağ ifadesi ile mekân ve tekstil arasındaki ilişkinin sadece zorunlu ve fonksiyonel olmadığını, doğal, içten ve kaçınılmaz bir birliktelik olduğunu da belirtmektedir.

Tekstil, korunma ve örtünme işlevinin dışında, bir tasarım perspektifinden bakıldığında, tasarlanan mekanlarda kullanımı ile o mekanlara bir kimlik kazandırma işlevi de görmektedir (Avlanmaz Bilecen, 2020, s. 63). Tekstiller mekanların algılanmasında rol oynayan en güçlü etkenlerden biridir; renk, desen, doku açısından çok geniş imkanlara sahip olan tekstillerin bir mekanda yaratılmak istenen atmosfer için önemi ilk sıralarda yer almaktadır (Yılmaz, 2018, s. 17). Sinematografik anlatılarda da mekan ve tekstil arasındaki ilişkinin, görsel anlatımın ve atmosferin şekillendirilmesinde önemli bir etken olduğunu söylemek mümkündür.

Sinematografi, görsellerle bir dil oluşturarak anlam inşa etme sürecidir. Görsel unsurlar bir araya geldiğinde bir anlatı oluşturmaktadır (Bordwell ve Thompson, 2012, s. 79). İzleyicinin algısını yönlendiren her karar sinematografinin kapsamına girmektedir (Brown, 2014, s. 2). Sinemasal mekan ise kurmaca filmlerde hikayenin geçtiği ve kameranın kaydettiği çerçevenin içindeki tüm görsel ve işitsel unsurları içeren alandır. André Bazin (1967), sinemasal mekanın gerçekliğin bir yansıması olduğunu ve sinemanın bu gerçekliği yeniden yaratma

kapasitesine sahip olduğunu vurgular (s. 108-110). Gilles Deleuze (1986) ise mekanın karakterlerin iç dünyasını ve duygusal durumlarını simgelediğini ifade eder (s. 94-109). Bu bağlamda tekstiller, mekan algısında önemli bir rol oynamaktadır (Tok Dereci, 2014, s. 55).

Filmlerin evreninde yer alan tekstiller, dokunma veya koku gibi doğrudan duyuşal deneyimler sunmasa da renkleri, desenleri ve dokuları aracılığıyla mekanın hikâyedeki anlamını ve karakterlerle olan ilişkisini güçlendirmektedir. Filmlerdeki bir iç mekanın sembolik olarak işlenmesi, prodüksiyon tasarımının bir parçası olarak tekstillerin doğru kullanımını gerektirir. Bu kullanım, mekanın duygusal tonunu belirler ve karakterler arasındaki sembolik bağlantıları ve çağrışımları görsel olarak pekiştirir (Winton, 2018, s. 83). Dolayısıyla tekstillerin, sinematik anlatı içerisinde, izleyicinin mekan algısını şekillendirmede ve karakterlerin içsel dünyalarını yansıtmada önemli bir görsel araç olarak işlev gördüğü söylenebilir. Sinema ve tekstil arasındaki ilişki, mekansal ve duygusal anlatımın kesişimi noktasında, sinematik ifadenin daha katmanlı ve anlamlı bir hale gelmesini sağlar. Örneğin Berry (2022), *Carol* filminde dekorda kullanılan tekstillerin ve kostüm tasarımlarının, filmin görsel anlatısını ve karakterlerin arzularını ortaya çıkaran dokunsal yüzeyler ve stilistik özelliklerle zenginleştirdiğini vurgulamaktadır (s. 66-68). Bu analizde, tekstillerin ve kostümlerin, karakterler arasındaki duygusal ve cinsel çekimi sembolize ettiği ve bu öğelerin, mekanın atmosferini ve karakterlerin içsel durumlarını görsel olarak ifade etme kapasitesine sahip olduğu belirtilmektedir.

Özellikle tarihsel anlatılarda ana karakter ve mekan tasarımı daha önemli hale gelmektedir (Evliyaoğlu, 2020, s. 357). Tarihi filmlerde yer alan tekstillerin anlatı açısından işlevsellikleri, görsellikleri ve ait olduğu dönemdeki örneklerine benzerliklerinin yanında, tasarım sürecinde etkili olan estetik kaygı, mekan tasarımında öne çıkan unsurlardır. Bu unsurların anlatının vadettiği dönem konusunda seyirciyi ikna edecek şekilde düzenlenmesi beklenmektedir (Yakut, 2015a, s. 4-5).

YÖNTEM

Bu çalışmada, Osmanlı tekstillerinin sinematografik anlatılar içerisindeki temsillerini incelemek amacıyla,

nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme süreci tercih edilmiştir. Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturmak için toplanan verilere kitaplardan, akademik makalelerden, internet sitelerindeki yazılardan ve kataloglardan tarama yoluyla ulaşılmıştır.

Çalışmaya konu olan *Fetih 1453* filmi detaylı şekilde izlenmiş ve iç mekanlar tespit edilmiştir. Tespit edilen iç mekanlarda sadece Osmanlı saray tekstillerinin ön plana çıktığı sahneler örneklem olarak seçilmiştir. Filmde, 39 iç mekan bulunduğu görülmüştür. Bu iç mekanlardan 15'i Osmanlı sarayını yansıtsa da iç mekan tekstilleri açısından gözlemlenebilir veri barındıran 4 mekan bulunmaktadır. Bu 4 mekanda geçen sahnelerde, filmin akışı sırasında tespit edilen ve döneme uygun olduğu görülen tekstil ürünlerinin yüzey tasarımları analiz edilmiştir. Çalışmada incelenen mekanların isimlendirmeleri, tarihi kitaplardaki tanımlamalardan da yararlanılarak araştırmacı tarafından yapılmıştır. Ayrıca, çalışma sadece iç mekan saray tekstillerinde ve kostümlerde kullanılan kumaş yüzeylerini kapsamakta olup, bu tekstillerin yüzey tasarımlarının analizi ile sınırlandırılmıştır. Bu sebeple iç mekanlarda görülen halılar kapsam dışında bırakılmış, bunun yanında kostümlerin biçimine dair de bir analiz ve değerlendirme yapılmamıştır. Uygun tekstil ürünlerinin görüldüğü sahnelerden ekran görüntüleri alınmış, sahnelerdeki tekstillerin kullanımı, renkleri, desenleri ve bu öğelerin sahne içindeki bağlamı yazarın doğrudan gözlemleri ve nesnel değerlendirme ölçütleri çerçevesinde kaydedilmiş; elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi incelenmiş ve subjektif olarak yorumlanmıştır. Yorumlama analiz ile eş zamanlı olarak yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise filmdeki iç mekan tekstillerinin anlam yaratım süreçlerine etkisi bağlamında, işlevsel veya dekoratif amaçlı olmak üzere hangi amaçla kullanıldığı değerlendirilmiştir.

FETİH 1453 FİLMİNİN İÇ MEKAN TASARIMLARINDA KULLANILAN OSMANLI TEKSTİLLERİ

Fetih 1453, Faruk Aksoy'un yönetmenliğini ve yapımcılığını üstlendiği, 2012 yılında vizyona giren tarihi sinema filmidir. Film, Osmanlı Devleti'nin tarihi açıdan önemli bir dönüm noktası olan İstanbul'un fethini konu almaktadır. Hz. Muhammed'in Konstantiniyye'nin fethini

müjdeleyen hadisine atıfla başlayan hikaye, II. Mehmet'in tahta çıkışı ve İstanbul'u fethetme sürecini işlemektedir.

Filmin yapım sürecinde, Feridun Emecen, Hülya Tezcan ve Gülgün Köroğlu gibi tarihçilerden yardım alınmıştır. Görüntü yönetmenliğini Mirsad Herović ve Hasan Gergin, sanat yönetmenliğini Servet Aksoy, tekstil ve kostüm tasarımlarını Canan Göknil yapmıştır. 18.2 milyon dolarlık bütçesi ile Türk sinemasının en yüksek bütçeli yapımı olan Fetih 1453, gösterime girdiği 16 Şubat 2012 tarihinden itibaren kısa sürede Türkiye'de tüm zamanların en çok izlenen filmleri arasında ilk 10'da yer almayı başarmıştır (Fetih 1453, t.y.).

Fetih 1453 filminde; Medine'deki evlerin iç mekanları, Edirne sarayında Fatih'in doğuşu sırasında gösterilen koridor ve saray odası, yine Edirne sarayında Sultan Murat'ın ölümünden sonra gösterilen koridor ve ölen sultanın naaşının tutulduğu oda, divanhane, sultanın çalışma ve yatak odaları, haremi yansıtan odalar, at arabasının içi, savaşlarda kurulan otağları yansıtan iç mekanlar, yaralı askerlerin bakıldığı çadırlar, Bizans ve Vatikan saraylarından, Cenova Dukalığından odalar ve diğer iç mekanlar, yan karakterlerin evlerinden iç mekanlar ve döküm atölyeleri olmak üzere, 39 iç mekan görülmektedir. Bu iç mekanlarda, Osmanlı saray tekstillerinin yüzey tasarımlarının seçilebilirliği ve döneme uygunluğu gözetilmiş, bu çerçevede film boyunca tespit edilen iç mekan tekstil ürünlerinin bulunduğu mekanlar araştırmaya dahil edilmiştir. Bu bağlamda araştırmada, divanhane, sultanın çalışma odaları, sultanın yatak odası ve savaş meydanlarında kurulan otağlardan oluşan iç mekanlar incelenmiştir.

İncelenen ilk örnekte Mehmet karakterinin padişah oluşundan sonra Divan-ı Hümayun üyeleri ile yaptığı ilk divan toplantısının temsil edildiği sahne görülmektedir (Görsel 1).

Resim 1. Divan Toplantısı Sahnesi (Aksoy, 2012).

Sahnede, kumaş yüzeyleri görülen tekstil ürünleri; perdeler, döşemelikler, yastıklar, duvar örtüsü ve karakterlerin kostümleridir. Sahnenin odak noktasında kırmızı renkli duvar perdeleri ve tahtın tam arkasına konumlandırılmış duvar örtüsü yer almaktadır. Örtünün yüzey tasarımında serbest düzende yerleştirilen lacivert ve koyu kahverengi renklerde tavus kuşu ve çift başlı kartal motifleri bulunmaktadır. Tahtın döşemeliği ve yastıkları yeşil renk zemin üzerine altın sarısı motiflerle bezeli ipekli kumaş görünümündedir (Görsel 2). Divan üyelerinin arkasında kalan pencere perdelerinde ve döşemeliklerde, kırmızı renk zemin üzerine üst üste sıralı düzende altın sarısı hilal motifleri yer almaktadır (Görsel 3). Sultan'ın giydiği açık mavi tondaki kaftan, altın işlemeli Çintemani motifleri ile bezelidir (Görsel 4). Divan üyelerinin kostümlerindeki kumaş yüzeyleri koyu renklerde sade görünümündedir. Yaka kenarları ve kol ağızları kürklüdür.

Resim 2. Divan Odasındaki Tahtın Döşemeliklerinden Detaylar (Aksoy, 2012).

Osmanlı dönemini simgeleyen en önemli unsurlardan biri ipekli kumaşlardır. Fiziki bir örnek üzerinden inceleme yapılmadan kesin bir yargıya varmak mümkün olmasa da perdelerde ve tahtın döşemeliğinde kullanılan kumaşların parlaklığı, Osmanlı devlet törenlerinde ve yüksek sınıf kültüründe sembolik değeri olan ipekli kumaşları andırmaktadır (Görsel 2, 3).

Resim 3. Divan Odasındaki Perdelerden Detaylar (Aksoy, 2012).

Osmanlı saray kumaşlarında renk kullanımı sembolik değerler taşımakta ve çeşitli anlamlar ifade etmektedir. 15. yüzyılda sıklıkla kullanılan renkler kırmızının tonları ve mavidir. Kırmızı renk gücü, mavi ise soyluluğu simgelemektedir (Yatman, 1945, s. 21). Sahneden de görüldüğü üzere (Görsel 1), mekanın genel atmosferi bu renk skalasıyla belirlenmiştir. Ana karakterin mavinin tonlarında giydirilmesi ise, belirgin bir kontrast oluşturarak, karakterin öne çıkmasını sağlamıştır. Diğer divan üyelerinin daha sade kıyafetleri, sosyal hiyerarşideki yerlerini vurgulamaktadır. Bu kostüm seçimleri, karakterler arası ilişkilerin ve sosyal sınıflandırmanın görsel bir temsili olarak okunabilir.

Osmanlı kumaşlarında yer alan motifler, zengin sembolik anlatımlara ve derin tarihi kökenlere sahiptir. Bu motifler ve desenler, sadece estetik açıdan değil, aynı zamanda sosyal, kültürel ve hatta politik anlamlar taşıyarak Osmanlı döneminin toplumsal yapısını yansıtmaktadır. 15. yüzyıl saray kumaşlarında sıklıkla kullanılan motiflerden biri çintemani'dir. Bazı kaynaklarda Fatih Sultan Mehmet'in çintemani motifini kişisel simgesi olarak benimsediğine dair bilgiler yer almaktadır (McDowell, 1993, s. 86). Filmde de sultanın kostümlerinin büyük bir çoğunluğunda çintemani motifi kullanılmıştır (Görsel 4). Özellikle padişah ve şehzade kaftanlarında sıklıkla kullanılan bu motifin güç, kuvvet, otorite ve koruyucu tılsım gibi sembolik anlamlara sahip olduğu (Atasoy ve diğerleri, 2001, s. 265; Ayan

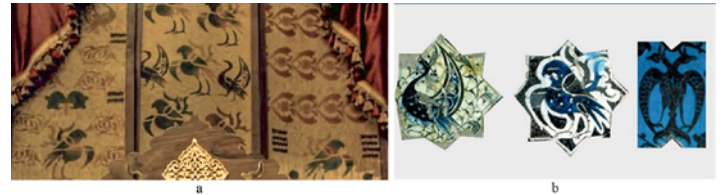
Birol ve Derman, 2022, s. 169) düşünüldüğünde karakterin otoritesini ve hükümdarlığının meşruiyetini sembolize ettiği söylenebilir.

Resim 4. Kaftandan Detay Görüntüsü (Aksoy, 2012).

Sahnenin odağında yer alan bir başka tekstil ise tahtın arkasına konumlandırılan duvar örtüsüdür (Görsel 5-a). Bu duvar örtüsü tarihsel bağlamda analiz edildiğinde, dönemin kumaşlarıyla bazı tutarsızlıklar içermektedir. Bunun yanında Osmanlı sanatında bitkisel motifler yaygınken, canlı varlıkların eşyaların yüzeylerinde tasvir edilmesi nadirdir. Var olanlar ise bitkisel motiflerle birlikte sentezlenerek kullanılmıştır (Özata, 2012, s. 21). Duvar örtüsünün kumaşında görülen tavus kuşu ve çift başlı kartal motifleri (Görsel 5-a), Anadolu Selçuklu sanatının karakteristik öğeleridir. Özellikle çini sanatında sıkça rastlanan stilizasyonlarla tasvir edilmiştir (Görsel 5-b).

Bu öğeler, Osmanlı sanatında doğrudan Selçuklu mirasından alıntılar olarak değerlendirilebilir. Filmdeki bu duvar örtüsü, Osmanlı ve Selçuklu dönemleri arasındaki sanatsal geçiş ve etkileşimi yansıtması veya Türk kültüründe tavus kuşunun taht, itibar ve şeref ile olan ilişkisi (Çetin, 2017, s. 9) ile kurulan bağlam sonucunda, Mehmet'in yeni döneminin başlangıcını sembolize etmesi amacıyla kullanılmış olabileceği düşünülmektedir.

Resim 5. (a) Tahtın Arkasına Konumlandırılan Duvar Örtüsünden Detay (Aksoy, 2012). **(b)** Selçuklu Çinilerinden Örnekler (Arık, 2000).

Sultanın çalışma odasında geçen örnekte, iç mekan tekstili ön plana çıkmasa da anlatının bu sahnede ilgili dönemle kurduğu bağ kostümlerle sağlanmıştır. Bu sahnede

padişaha savaş kıyafetlerinin giydirildiği bir ritüel temsil edilmektedir (Görsel 6). Sahnede dönemle ilişki kurulması açısından öne çıkan tekstil ürünü film için tasarlanan tılsımlı (şifalı) gömlektir. Tılsımlı gömlekler, Osmanlı kültüründe hükümdarlar ve yöneticiler tarafından koruma ve savaş zaferi sağlamak inancıyla kullanılmıştır (Üneş, 2019, s. 10). Sahnede gömleğin kullanımı, koruma ve güç sembolü, görsel odak noktası ve anlatının tarihsel ve kültürel bağlamını pekiştiren bir öge olarak çok katmanlı bir rol oynamaktadır.

Resim 6. Padişaha Savaş Kıyafetlerinin Giydirildiği Sahne (Aksoy, 2012).

Tılsımlı gömleğin tasarımındaki yaklaşım hem *Fetih 1453* filmdeki tekstillerin tasarım süreci hem de daha geniş bir perspektifte bir tarihsel filmdeki sanat yönetimi hakkında fikir vermektedir. Filmdeki gömleğin yüzey tasarımının, 15. yüzyılda Cem Sultan için hazırlandığı bilinen (Görsel 7-a), 16. ve 17. yüzyıllarda üretilen (Görsel 7-b, c) 3 tılsımlı gömleğin yüzey tasarımlarının desen özellikleri kullanılarak oluşturulduğu görülmektedir.

Resim 7. (a) Cem Sultan'a Ait Tılsımlı Gömlek (Tezcan, 2011). **(b)** 16. ve 17. Yüzyıla Tarihlenen Tılsımlı Gömlek (Tezcan, 2011). **(c)** 16. Yüzyıla Ait Tılsımlı Gömlek (aktaran Üneş, 2019).

Filmde kullanılan gömleğin ön kısmında Mühr-ü Süleyman motifi belirgindir. Mühr-ü Süleyman motifi Fatih Sultan Mehmet'e ait olduğu düşünülen kemha kaftanın üzerinde

de bulunmaktadır (Altay, 1979, s. 2). Gömleğin arkasında görülen sekiz kollu yıldız motifi, Selçuklu döneminde daha sık görülse de Osmanlı döneminde de kullanımının devam ettiği bilinmektedir (Deniz Kuru, 2006, s. 26). Bu anlamda sahnede kullanılan tekstil ürünü döneme uygun özellikler taşımakla birlikte, tasarımcının yaratıcı özgürlüğünü süreçte dahil ettiğini göstermektedir.

Aynı sahnede, Gülbahar Hatun karakterinin giydiği kostüm detaylarının (Görsel 8-a) bazı anakronizmler içerdiği gözlemlense de işlevsel yönünün olduğu söylenebilir. Kostümün kumaşında koyu renk zemin üzerinde kontrast oluşturan, altın sarısı renklerde yaprak ve taç motifleri görülmektedir (Görsel 8-b). 15. yüzyılda görülmeyen taç motiflerinin kullanımı, karakterin statüsünü ve asaletini sembolize etmesi amacıyla bilinçli olarak tercih edilmiş olabilir.

Resim 8. (a) Gülbahar Hatun Karakterinin Kostümü. **(b)** Kostümün Yüzeyindeki Motiflerin Detayı (Aksoy, 2012).

Mekanda bulunan yan karakterlerin üzerindeki kostümlerin, Osmanlı dönemi saray görevlilerinin statüsünü ve işlevlerini yansıtan unsurlarla tasarlandığı görülmektedir. Saray görevlilerinin giysileri, kahverengi ve turuncu tonlarında, sade ve zarif çizgilere sahip olup işlevsel bir sadelik sergilemektedir. Bu giysilerde, dönemin tekstil anlayışına uygun olarak geometrik desenlerden veya süslemelerden kaçınılmıştır. Yine çocuğun kostümünde de önu “çaprast” süslemeli aynı sadelikte bir kaftan vardır. Bu tasarımda, yaşa uygun bir işlevsellik ve asalet dengesi sağlanarak Osmanlı dönemindeki çocuk giyiminin yetişkin giysilerine oranla daha mütevazı bir şekilde yorumlandığı söylenebilir.

Son sahnede savaş meydanlarına kurulan çadırların iç mekanları yer almaktadır (Görsel 8). Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan çadırlar, Osmanlı döneminde de varlığını sürdürerek saray teşkilatlarında ve halkın gündelik yaşamında kullanılmaya devam etmiştir. Sosyal statülere

göre farklılık gösteren çadırların iç mekanında tamamen yünlü, pamuklu ve ipekli kumaş türleri kullanılmış, özellikle padişah ve saray erkanına mahsus çadırlarda ihtişam ön planda tutularak atlas ve benzeri ipekliler kullanılmıştır. Otağ-ı Hümayun olarak adlandırılan padişah çadırlarının içi altın ve gümüş telli kumaşlar, işlemeli yastıklar, örtüler vb. ile donatılmıştır. En sık kullanılan süsleme çeşidi değerli kumaş parçaları ile oluşturulan aplikelerdir (Özkeçeci ve Özkeçeci, 2007, s. 223-224).

Resim 9. Savaş Zamanlarında Ordugaha Kurulan Çadırların İç Mekanları (Aksoy, 2012).

Mekanda bulunan tekstiller çadır duvarlarını örten zokaklar, perdeler, duvar örtüsü, yastıklar ve kostümlerdir. Sahnede en dikkat çekici tekstil ürünü zokaklardır. Zokakların yüzey tasarımlarına bakıldığında mimari özellikler göze çarpmaktadır. Kompozisyonun üst kısmında kıvrımlı kemer yer almakta, kemerin en üst noktasından bir kandil sarkmaktadır. Kandilin iç yüzeyi simetrik bir kompozisyonla stilize çiçekler ve yapraklar ile doldurulmuştur. Kandilin sağında ve solunda sekiz yapraklı stilize çiçekler ve rumiler görülmektedir. Zokaklarda ise kırmızı ve sarı renk baskındır.

Filmin iç mekan tasarımında kullanılan bu tekstil ürünü Bad Wildungen şehrindeki Friedrichstein Şatosu'nda korunan 17. yüzyıla ait Osmanlı çadırının birebir kopyasıdır (Atasoy, 2000, s. 87). Akbulut (2021) çadırların süslemelerinde kandillerin kullanımının 17.

ve 18. yüzyıllarda görülmeye başladığını belirtmiştir. Buna karşılık yazar bu çalışmasının diğer bölümlerinde mimari süslemelerde, minyatür sanatında ve hatta halı ve seccade gibi dokumalarda kandil motifinin daha erken dönemlerden beri süsleme ögesi olarak kullanıldığını ortaya koymuştur (s. 99-126). Bu anlamda diğer zanaat ve sanat alanlarında 15. yüzyıl ve öncesinde kandil motifinin süslemelerde kullanılması, çadır kumaşlarında da kullanılabileceği düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Bu perspektiften bakıldığında, her ne kadar filmdeki örnek 17. yüzyıla tarihlenen bir çadır süslemesinin kopyası olsa da yüzeyindeki kandil motifinin 15. yüzyıl süsleme özelliklerine uygun olduğu söylenebilir. Ayrıca diğer motifler olan yaprak, çiçek ve rumi motiflerinin de yine 15. yüzyılda süslemelerde kullanıldığı bilinmektedir.

Bununla birlikte kırmızı ve sarı tonlardaki desenler, 15. yüzyılın estetik zevklerini ve sanatsal tercihlerini yansıtmaktadır. Bu renklerin kullanımı izleyiciye dönemin sanatsal kültürünü hissettirerek sahnenin tarihi dönemine uygun bir atmosfer yaratmaktadır. Rengin Osmanlı kültüründeki anlamı çerçevesinde filmdeki işlevine bakılırsa kırmızının güç ile ilişkisi burada tekrar kurulmuştur. Bu anlamda filmde sıkça gördüğümüz kırmızı zokaklar, sahnenin atmosferine doğrudan etki eden bir unsura dönüşmüştür.

SONUÇ

Osmanlı tekstillerinin sinematografik anlatıda nasıl bir rol oynadığını *Fetih 1453* filmi üzerinden ele alan bu araştırmada, 15. yüzyıl Osmanlı dönemi tekstillerinin tarihsel ve estetik özellikleri incelenmiş, bu unsurların filmdeki mekan tasarımı ve karakterlerin görsel sunumuna olan etkileri analiz edilmiştir.

Filmde kullanılan tekstil ürünleri incelendiğinde, 15. yüzyıl Osmanlı dönemine uygun tekstil ürünleri, çintemani motifli kaftan (Görsel 1), hilal motifli pencere perdesi (Görsel 3), Mühr-ü Süleyman, ve sekiz kollu yıldız bezemeli tılsımlı gömlek (Görsel 6) ve otağlarda bulunan zokaklardır (Görsel 9). İç mekan tekstili olan hilal motifli pencere perdesi ve kırmızı duvar perdeleri hem dekoratif hem işlevsel amaçlı kullanılmıştır. Kullanılan tekstillerin, renk ve desenleri ile dekoratif amaçlı bir kullanımdan ziyade karakterin derinliğine de katkı yapan

anlam yaratımı sürecinde işlevsel olarak kullanıldığını söylemek mümkündür. Yapılan analizler, belirli sahnelerde tekstillerin nasıl sembolik anlamlar taşıdığını ve anlatsal yapıyı nasıl güçlendirebileceğini göstermiştir. Özellikle padişahın çalışma odası ve divanhane gibi mekanlarda kullanılan tekstil ürünleri, karakterlerin statüsünü ve duygusal durumlarını ifade etmekte çok katmanlı bir rol oynamaktadır.

Araştırmada, *Fetih 1453* filminin, Osmanlı Dönemi tekstillerinin yeniden inşasında, kültür aktarımı açısından da önemli bir rol oynadığı ve dönemin estetik zenginliğini, sosyal ve kültürel dokusunu, yaratıcı görsel bir dil ile yansıttığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle, renk ve motiflerin kullanımı, karakterlerin sosyal statüsünü ve dönemin kültürel atmosferini izleyicilere etkili bir şekilde aktarmıştır. Nitekim Cengiz'in (2012) *Fetih 1453* filmi özelinde izleyiciler üzerinde yaptığı araştırmada kostüm ve dekorun seyirciyi tatmin ettiği sonucuna ulaşılmıştır (s. 65). Film, tarihsel doğruluk ve sanatsal yorum arasındaki denge açısından değerlendirildiğinde, özellikle anlatıya katkı yapan, bu yönüyle yapımın mekan tasarımlarında işlevsellik kazanan tekstil ürünlerinde ve kostümlerde sanatsal yorumun ön planda olduğu görülmektedir. Bu şekilde, işlevsel ve dekoratif açıdan kullanılan tekstiller, hikâyeyi anlamlandırmada ve dönemin ruhunu yeniden canlandırmada etkili birer araca dönüşmüştür. Bu analizler, Osmanlı tekstil sanatının günümüz medyasında nasıl yansıtıldığını gösterirken, aynı zamanda tarihi drama yapımlarının, kültürel mirasın popüler bir formatta nasıl sunulabileceğinin de bir örneğini temsil etmektedir. Bu bağlamda çalışma, Osmanlı dönemi tekstillerinin sinema ve televizyon yapımlarındaki temsilinin hem tarihsel bir bilinç oluşturma hem de sanatsal bir ifade aracı olarak önemini de vurgulamaktadır.

Bu çalışma, gelecekte yapılacak araştırmalar açısından, sinema ve tekstil disiplinleri arasında kurulan tematik kesişim noktasını ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, görsel estetiğin düzenlenmesinin yanı sıra tekstillerin, karakter derinliği, mekânın anlamlandırılması ve kültürel aktarım süreçlerindeki işlevselliğini göstererek tarihî kostüm tasarımı, görsel kültür analizi ve Osmanlı sanatı alanlarında yeni araştırma hatlarının gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Bu bağlamda, *Fetih 1453* gibi başka

büyük bütçeli filmler, farklı dönemleri konu alan televizyon dizileri ve dijital platform içeriklerinde de Osmanlı tekstil mirasının temsil biçimlerinin karşılaştırmalı olarak incelenebileceği düşünülmektedir. İlâveten araştırma ile, kostüm ve dekor tasarımının kültürel mirasın yeniden yorumlanması ve izleyici algısı üzerindeki etkileri üzerine yapılacak interdisipliner çalışmalar için değerli bir zemin oluşturacağı, ayrıca farklı dönem ve coğrafyalara ait tekstillerin sinemadaki temsilleri konusunda da yeni araştırma konularına ilham vereceği düşünülmektedir. Araştırmanın, yalnızca akademik anlamda değil sektöre yönelik yaratıcı uygulamalar açısından da önemli bir referans niteliği taşıyacağı, özellikle sektöre yeni adım atmış sanat yönetmenleri ve kostüm tasarımcıları gibi uygulayıcı meslek gruplarına, projeye başlama süreçlerinde görsel ve tarihsel ilham sunabileceği; deneyimli sanatçılar için ise disiplinlerarası yaklaşımları besleyecek bir kaynak görevi görebileceği öngörülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, N. (2021). *Anadolu Türk sanatında kandil motifi* (Tez No. 703627) [Doktora tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Aksoy A. (Yönetmen). (2012). *Fetih 1453* [Film]. Aksoy Film.
- Altay, F. (1979). *Kaftanlar*. Yapı Kredi Bankası Kültür ve Sanat Yayınları.
- Arık, R. (2000). *Kubad Abad Selçuklu saray ve çinileri*. Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Aslanapa, O. (2007). *Türk sanatı* (8.bs.). Remzi Kitabevi.
- Atasoy, N., Denny, W. B., Mackie, L. W. ve Tezcan, H. (2001). *İpek: Osmanlı dokuma sanatı*. TEB İletişim ve Yayıncılık.
- Avlanmaz Bilecen, E. (2020). İç mekan tasarımı tekstil seçiminde performans ölçütlerinin değerlendirilmesi. *Artium*, 8(1), 61-67. <http://artium.hku.edu.tr/tr/pub/issue/52425/682828>
- Ayan Birol, İ. ve Derman, Ç. (2022). *Türk tezmini sanatlarında motifler* (19.bs.). Kubbealtı Neşriyatı.
- Bazin, A. (1967). *What is cinema?* (Cilt 1). (H.Gray, Çev.). University of California.
- Berry, J. (2022). *Cinematic style: Fashion, architecture and interior design on film*. Bloomsbury.
- Bordwell, D. ve Thompson, K. (2012). *Film sanatı* (9.bs.). (E. Yılmaz ve E. S. Onat, Çev.). De Ki Yayınevi. (Orijinal eserin yayın tarihi 1979).
- Busbecq, O. G. de. (2011). *Türk mektupları: Kanuni döneminde Avrupalı bir elçinin gözlemleri (1555-1560)*. (D. Türkömer, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. (Orijinal eserin yayın tarihi 1694).
- Cengiz, H. (2012). *Eğlence pazarlaması kapsamında tüketicilerin sinema filmlerini algılama boyutu: Fetih 1453 filmi örneği* (Tez No. 317762) [Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çetin, Y. (2017). Türk sanatı bezeme ikonografisi açısından tavus kuşu figürlerinin bir değerlendirmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(9), 1-17. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kesitakademi/issue/59837/864638>
- Deleuze, G. (1986). *Cinema 1: The movement-image*. (H. Tomlinson ve B. Habberjam, Çev.). University of Minnesota Press. (Orijinal eserin yayın tarihi 1983).
- Deniz Kuru, A. (2006). *Geleneksel motiflerin kimliklerini kaybetmeden yeni tasarımlara dönüşmeleri* (Tez No. 171491) [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Evliyaoğlu, S. (2020). Anlatının temel kavramları ve sinema. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 345-384. <https://doi.org/10.30561/sinopusd.710856>
- Gürsu, N. (1988). *Türk dokumacılık sanatı: Çağlar boyu desenler*. Redhouse Yayınevi.
- İnalçık, H. (2008). *Türkiye tekstil tarihi üzerine araştırmalar*. İş Bankası Kültür Yayınları.
- Özata, M. (2012). *Osmanlı ipekli kumaşlarının analizi ve modern jakarlı dokuma makinelerinde tekrar dokunması* (Tez No. 330840) [Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özkeçeci, İ. ve Özkeçeci, Ş. B. (2007). *Türk sanatında tezhip*. Yazıgen Yayınevi.
- Sezgin, Ş. ve Önlü, N. (1994). Osmanlı klasik dönem ipekli saray kumaşları. *Tekstil ve Mühendis*, 8(44), 48-51. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teksmuh/issue/12894/156165>
- Tez, Z. (2009). *Tekstil ve giyim kuşamın kültürel tarihi*. Doruk Yayınları.
- Tezcan, H. (2011). *Topkapı Sarayı Müzesi koleksiyonundan tılsımlı gömlekler*. Timaş Yayınları.
- Tok Dereci, V. (2014). ‘Doku’nuslar’ tekstil sergisi üzerinden tekstil sanatında mekan, malzeme, biçim ilişkisi. *Yedi*, (12), 53-63. <https://doi.org/10.17484/yedi.47238>
- Uğurlu, S. S. (2001). *Klasik Osmanlı dönemi (16.yy. ve 17.yy.) saray dokumalarının motif gelişimleri ve kompozisyon sistematiği* (Tez No. 101825) [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Uğurlu, A. (1992). Osmanlı dokumalarında süs ve ihtişam. *Tekstil ve Mühendis*, 6(36), 326-329. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teksmuh/issue/12898/156185>
- Üneş, Ş. (2019). *Osmanlı padişahlarının kullandığı tılsımlı gömlelerdeki görsel unsurların grafik tasarım açısından incelenmesi ve serigrafi baskı tekniği ile uygulamaları* (Tez No. 621777) [Yüksek lisans tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yakut, İ. (2015a). *Osmanlı Dönemi’ni konu alan dönem filmi ve epik fantastik film anlatılarında karakter tasarımı anlayışı ve kostüm illüstrasyonu örnekleri*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yakut, İ. (2015b). 16. yüzyıl Osmanlı dönemini konu alan dönem filmi anlatısı için bir sembolik anlam taşıyıcısı olan döneme özgü ipek lifli giysi dokumalarının özellikleri. *İnsan&İnsan*, 2(4), 69-82. <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.279991>

Yatman, N. (1945). *Türk kumaşları*. Ankara Halkevi.

Winton, A. G. (2018). Framing interiority: Film sets and the discipline of interior design. D. Schneiderman ve A. Campos (Ed.), *Interiors beyond architecture* (s. 83-95). Routledge. <https://doi.org/10.4324/978131564783>

Yazar Katkı Oranı

Birinci Yazar: Makalenin kapsamını belirlemiş, literatür taramasını gerçekleştirmiş, ana metni kaleme almış ve çalışmanın teorik çerçevesini oluşturmuştur. Aynı zamanda, bulguların analiz edilmesi, tartışılması ve sonuçların yazımında rol almıştır.

İkinci Yazar: Çalışmanın bilimsel tutarlılığı ve akademik standartlara uygunluğu açısından rehberlik etmiş, yöntem, analiz ve sonuç bölümlerinin geliştirilmesine katkıda bulunmuştur. Literatür taramasında yönlendirmelerde bulunmuş, çalışma sürecinde eleştirel değerlendirmeler yaparak yapıcı geri bildirimler sunmuştur. Son düzenleme ve revizyon aşamalarında destek sağlayarak makalenin nihai haline ulaşmasına katkı sağlamıştır.